

ZAVISNOSLOŽENA REČENICA - USUSTAVLJIVANJE

vremensko trajanje aktivnosti	vrijeme ostvarivanja	sredstva, pomagala, alati
5 sati		radna bilježnica <i>Naš hrvatski 8</i> , DDS, digitalni alati, tablet

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI na razini aktivnosti

- izraditi grafički organizator o zavisnosloženim rečenicama: opisati zavisnosložene rečenice
- preoblikovati jednostavne rečenice u zavisnosložene rečenice
- preoblikovati upravni u neupravni govor
- pisati zarez u zavisnosloženim rečenicama
- ispravljati pogreške u netočno napisanim zavisnosloženim rečenicama
- razlikovati vrste zavisnosloženih rečenica
- zamjenjivati glagolske priloge zavisnim surečenicama
- izraditi kartice s pitanjima o glagolskim priložima
- oblikovati zavisnosložene rečenice u novoj situaciji (pisanje sastavka i sastavljanje zadataka)

OPIS AKTIVNOSTI

1. aktivnost – Ponavljam zavisnosložene rečenice

- a) Učenik izrađuje grafički organizator o zavisnosloženim rečenicama. Uz vrstu zavisnosloženih rečenica piše primjer rečenice na kojoj označava glavnu i zavisnu surečenicu te pitanje na koje odgovara zavisna surečenica. (Učenik može nacrtati u bilježnicu ili se koristiti nekim od digitalnih alata, npr. Coggle, Popplet ili Piktochart.)
- b) Učenik predstavlja svoj grafički organizator paru/skupini/razredu.

2. aktivnost – Sklapam zavisnosložene rečenice (radna bilježnica *Naš hrvatski 8*, 3. zadatak)

Učenik preoblikuje jednostavne rečenice u zavisnosložene rečenice (podcrtani rečenični dio preoblikuju u zavisnu surečenicu).

3. aktivnost – Upravni i neupravni govor (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 7. zadatak*)

Učenik preoblikuje upravni govor u neupravni govor.

4. aktivnost – Pisanje zareza (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 4., 5. i 8. zadatak*)

Učenik rješava zadatke iz radne bilježnice.

5. aktivnost: Ispravljam pogreške u zavisnosloženim rečenicama (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 9. zadatak*)

Učenik rješava zadatke iz radne bilježnice (pogreške u upotrebi veznika i pisanju zareza u zavisnosloženim rečenicama. .

6. aktivnost – Prepoznajem zavisnosložene rečenice

a) Učenik rješava zadatak iz radne bilježnice. (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 6. zadatak*)

b) Učenik rješava zadatke u digitalnim igrama. (dostupno na e-sferi uz udžbenik *Naš hrvatski 8 – Pogodbena rečenica – provjeravam što znam*)

- Zavisnosložena rečenica
- Otključaj lokote
- Nezavisnosložene i zavisnosložene rečenice

7. aktivnost: Zamjenjujem glagolske priloge zavisnim surečenicama (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 10. zadatak*)

Učenik zamjenjuje glagolske priloge zavisnim surečenicama.

8. aktivnost: Glagolski prilozi na karticama

Učenik dopunjuje kartice (8) sa zadanim zadatcima svojim primjerima. Rješenje zadatka piše na poleđini kartice. Kada izradi kartice, zamijeni se s parom u klupi i rješava zadatke. Učenici se mogu nekoliko puta zamijeniti za kompletne kartice.

Ili: Kada učenik izradi kartice daje učitelju, učitelj daje učenicima neka izvlače karticu i riješe zadatak.

Primjer zadataka:

1. Izriče li glagolski prilog u rečenici istovremenost?
2. Izriče li glagolski prilog u rečenici prijevremenost?
3. Kojim se glagolskim vidom izriče istovremenost? Promotri primjere u rečenicama.
4. Kojim se glagolskim vidom izriče prijevremenost? Promotri primjere u rečenicama.
5. Podcrtani glagolski prilog u rečenici zamijeni zavisnom surečenicom.
6. Zavisnu surečenicu zamijeni glagolskim prilogom.
7. Podcrtaj glagolski prilog u zadanoj rečenici. idući – glagolski prilog sadašnji / idući – pridjev

8. Podcrtaj glagolski prilog u zadanoj rečenici. svijetleći/svjetleći – pridjev

9. aktivnost: **Zavisnosložene rečenice u sastavku** (radna bilježnica *Naš hrvatski 8, 11. zadatak*)

a) Učenik piše sastavak u kojem prepričava svoj odlazak u kupovinu odjeće ili obuće s majkom /ocem /roditeljima. Opisuje trgovinu, biranje i isprobavanje odjeće, svoje raspoloženje i raspoloženje roditelja. U sastavku treba upotrijebiti sve zavisnosložene rečenice. Nakon napisanog sastavka razvrstava zavisnosložene rečenice.

b) Učenik čita svoj sastavak. Ostali učenici pažljivo slušaju. Učenici su podijeljeni kao eksperti: jedan ili dva učenika prepoznaje subjektnu rečenicu, dva učenika predikatnu, dva objektnu... Nakon što čuju sastav, učenici govore primjer zadane zavisnosložene rečenice.

10. aktivnost: **Pisana provjera u Wordwallu**

a) Učenik (samostalno ili u paru) sastavlja pisanu provjeru znanja o zavisnosloženim rečenicama u digitalnom alatu Wordwallu. Potrebno je sastaviti 20 različitih zavisnosloženih rečenica. Provjera ima 20 bodova.

b) Učenik rješava nekoliko provjera ostalih učenika.

vrednovanje za učenje	vrednovanje kao učenje	vrednovanje naučenoga
Uputiti učenike u aktivnosti. Analizirati i komentirati sve aktivnosti.	Samoprocjena uspješnosti u 2., 4., 5., 6. i 7. aktivnosti Usporedba uradaka s uradcima drugih učenika. Vršnjačko vrednovanje u 1. i 8. aktivnosti.	- 10. aktivnost

POVEZANOST S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Učiti kako učiti

- uku B.3.4. Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.
- uku D.3.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Uporaba informacijsko – komunikacijske tehnologije

- ikt A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

Osobni i socijalni razvoj

- osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.
- osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.
- osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

ZAVISNOSLOŽENE REČENICE

REČENICA	PRIMJER	PREPOZNAVANJE	ZAVISNI VEZNICI
PREDIKATNA	Iva je kakve su sve djevojčice. Film je da dosadniji ne može biti.	- u glavnoj surečenici je samo spona/kopula, nema imenske riječi - zavisna surečenica uklapa se na mjesto imenske riječi u glavnu surečenicu	tko, što, koji, kakav, da
SUBJEKTNA	Tko zna, neka se javi. Bit će što biti mora.	- u glavnoj surečenici nema subjekta, glavna surečenica je besubjektna - zavisna surečenica uklapa se na mjesto subjekta u glavnu surečenicu - pitanja: tko? što?	tko, što, koji, da
OBJEKTNA	Profesorica je obećala da će ići s nama na putovanje. Znam gdje je tvoja škola.	- subjektnu i objektnu rečenicu razlikuj prema ustrojstvu glavne surečenice: gledaj ima li subjekt u glavnoj surečenici - objektna rečenica može nastati preoblikom upravnog u neupravan govor	da, kad, gdje, kako, tko, što, koga, koji
ATRIBUTNA	Stanujem u mirnoj ulici u kojoj nema djece. Srušena je žuta kuća gdje joj je baka živjela.	- atributna rečenica može se uklopiti u glavnu surečenicu koja već ima atribut - mjesto joj otvara IMENICA (ulici, kuća) - pitanja: Kakva?, Koja?	koji, kakav, čiji, što, kada, gdje, da
MJESNA	Neva se igra gdje je za malu djecu opasno. Išli smo kamo nas noge nose.	- mjesna surečenica znači mjesto radnje glavne surečenice - pitanja (kao i za priložnu oznaku mjesta): Gdje?, Kamo?, Kuda?, Odakle?, Dokle?	gdje, odakle, kamo, kud(a), otkud(a), dokle
VREMENSKA	Uvijek galamiš kada ja spavam. Otkad nema bake, kuća nam je prazna.	- vremenska surečenica znači vrijeme radnje glavne surečenice - pitanja (kao i za priložnu oznaku vremena): Kada? Dokada? Otkada?	kad(a), čim, dok, pošto, tek, kako, otkad(a), tek što, jedva što, nakon što, prije nego
NAČINSKA	Govori kako poštteni ljudi govore. Gleda me kao da se čudi.	- načinska surečenica uklapa se na mjesto priložne oznake načina u glavnu surečenicu - pitanja: Kako?, Na koji način?	kako, kao da, kao, što
NAMJERNA	Liječniku sam otišla kako bih se izliječila. Otišla bih prijatelju da mi objasni zadaću.	- zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica označuje s kojom se namjerom vrši radnja glavne surečenice - pitanja: Radi čega?, S kojom namjerom?, S kojom svrhom?	da, kako, neka, ne li, samo da
UZROČNA	Liječniku sam otišla jer sam bolesna. Nisam išla u školu zato što sam prehladna.	- zavisnosložena rečenica u kojoj zavisna surečenica dopunjuje glagol glavne surečenice kao oznaka uzroka - pitanja: Zašto? Zbog čega?	jer, kako, kad, što, budući da, zato što, zbog toga što, s obzirom na to što
POGODBENA	Da mogu, sve bih oružje uništio. Sve možeš postići samo ako to želiš.	u pogodbenim rečenicama glavna surečenica izriče radnju, a zavisna pogodbeni surečenica uvjet za ostvarivanje radnje	ako, da, kad, li, ukoliko, samo ako, samo da, samo kad

**Naš
hrvatski**

100 ZAVISNOSLOŽENIH REČENICA

1. Obećaj sebi da ništa neće narušiti tvoj mir.
2. Švicarski znanstvenici napravili su šestmetarski zid koji ima osobine živog organizma.
3. Kad mi je došla teta iz Zagreba, odlučila me naučiti peći palačinke.
4. Petra je kakve su njene vršnjakinje.
5. Glavno je da smo stigli na vrijeme.
6. Dječak je, kao da pokušava na nevidljivom klaviru odsvirati ptičji pjev, prebirao mahovinu oko panja.
7. Ta neugodna izjava bila je potisnuta vidikom koji nam se naglo pružio.
8. Čujem u sobi gdje s vrha stijena teče voda.
9. Prvi put sam se penjao na taj hrast kad još ništa nisam znao.
10. Izdržljivost tih ljudi je da ne povjeruješ.
11. Govori se da je drvo naraslo do krova.
12. Čim je prešla preko praga, utrne se vatra na ognjištu.
13. Znalo se da 7.a neće stvarati nikada probleme.
14. On ti je da boljeg nećeš nikad naći.
15. Tko je naučio, dobit će dobru ocjenu.
16. Pokaži mu koji je put najkraći.
17. Zna se tko bi trebao odgovarati za te zločine.
18. Adriana je pričala kako to čine darovita djeca.
19. Cijelim se vrtom osjeti kako miriše jorgovan.
20. Akvareli izgledaju kao da ih je naslikalo genijalno dijete.
1. Promatram kako slikari nanose boju na platno.
2. Kao da su je vile preplele mrežom zlatnih niti, gora je sijevala.
3. Baruni su govorili da su plemićka prava mnogo starija od općinskih.
4. Ta neugodna izjava bila je potisnuta vidikom koji nam se naglo pružio.
5. Uputio se gore gdje ga je na odmorištu čekala žena.
6. Da postoji nešto, ja bih ti možda povjerovao.
7. Gledao je prema dolini dokle mu je pogled sezao.
8. Tko nije maštao uz knjigu, ne zna što je zabava.
9. Pomakneš li se do prozora, bolje ćeš vidjeti.
10. Putujem li po kiši, neće biti dobro.
11. Ako se javljaj prvi znaci dosade, onda molim novi program.
12. Nigdje se nisu vidjela čudesa koja sam joj obećavao.
13. Sve je ovo bilo lako izdržati dok je bilo nade u povratak.
14. Zabava je kakve već jesu zabave po provinciji.
15. Osjeća se gdje mu stvari izmiču iz ruku.
16. Kuća joj je da ne može biti ljepša.
17. Dok je vlak jurio kroz Zagreb, u odjeljak mu upadnu dva veseljaka.
18. Ta spoznaja ispunila ga toplinom kakvu nikada prije nije osjetio.
19. Tek tada opazi da u odjeljku nije sam.
20. Roko je pomalo čudan otkako je doselio u naš grad.
1. Otac, koji se nedugo nakon toga vrati s posla, poludi.
2. Momak ne podnosi kada se više na njega.
3. Djeluje kao da ga je k njima poslala ekipa skrivene kamere.
4. Svakako je neugodno kada te tako grubo izvuku iz kreveta.
5. Ako ne doneseš opremu, film se neće snimati.
6. Kad sam se vratio, odlučim se nastaniti u Londonu.
7. Odgovorio sam mu nekoliko riječi kao da ga zazivam za svjedoka.
8. Po mojem su jelu razabrali da mi ne bi dostajala mala količina.
9. Koji slobode nema, taj o slobodi sanja.
10. Posluje li tvrtka dobro, napredovat će.
11. Čulo se kako se u šumi kala jedno deblo od krošnje do korijena.
12. More je bjesnjelo kao da će raznijeti sav kraj.
13. Osluhnem li bolje, čut ću njegovo disanje.
14. Kuća je da se svi u nju mogu udobno smjestiti.
15. Široki krugovi misle da je književnost sve što je napisano i tiskano.
16. Reklo bi se da je noć izbor iz dana.
17. Do nogu bi ti onda počivalo janje da si mati janjetu.
18. Dječak je, kao da pokušava na nevidljivom klaviru odsvirati ptičji pjev, prebirao mahovinu oko panja.
19. Ne pamte ljudi takvu strmoglavu oluju što je iznenada napala planinu.
20. Uputi se tamo otkuda je čula Marka.

100 ZAVISNOSLOŽENIH REČENICA

1. Dan je da bi s ribom zaplivaao.
2. Njegove su oči gledale nespokojno oko sebe kao da traže razjašnjenje.
3. Otišao sam tamo gdje su me čekali prijatelji.
4. Tko čezne za tajanstvenom ljubavi, toga taj bezdan i proguta.
5. Zadaća je da mi nitko nije htio pomoći pri rješavanju.
6. Gledam kako pada kiša koju svi dugo čekaju, ali ni sada nisu sretni. (4)
7. Kad se ograda strovalila, zemlja je spuznula u golemu posjekotinu koja je uhvatila kao što klopka hvata vuka. (4)
8. Dugu možeš vidjeti kad istodobno pada kiša i sja sunce čije zrake uljepšavaju tu prirodnu pojavu. (4)
9. Dok se zavalacio u svoj uski krevet, Oliver je poželio da mu to bude lijes koji će položiti u zemlju. (4)
10. Osjetno je svjetlija boja mora koja je inače tamnoplava kao što zna biti u dubini. (3)
11. Znam da postoji hulja koja kani da mi zapali kuću, a ja neću sjediti pokraj tople peći i recitirati suznih očiju. (6)
12. Vidio sam kako je sunce bacilo snop zraka dok sam promatrao more. (3)
13. Cijelo popodne su pričali kako će ići u kazalište koje se nalazi u središtu grada. (3)
14. Govori se da je davno nestala pa i ne brinemo zbog toga. (3)
15. Podigla je glavu i pogledala me malo zbunjeno kao da želi pročitati suze. (3)
16. Melkior skoči s tramvaja i uputi se žurno u svoju sobu koja je odisala mirom. (3)
17. On mi je napomenuo da nisam dobro napisao test i naučio gradivo koje je bilo lagano. (4)
18. Dječak je vikao da ga prestane udarati, ali on nije slušao i lupao je sve jače i jače po njegovoj torbi koja se otvorila pa su poispadale stvari. (6)
19. U gradu se vidi da su izlozi šareni i okićeni srcima koja nam govore da Valentinovo uskoro dolazi i vlada ljubav gdje god se okreneš. (7)
20. Jata šarenog lišća siplju se s obronaka drage i pokrivaju kamenite putiće, a livadicama nadoknađuju cvjetice što su davno pokošeni. (4)
1. Možda je za sve krivo ono tele koje je diglo rep i pobjeglo kao da ga nije briga za njih, a oni su vikali za njim neka odmah stane. (6)
2. Uvijen u stare krpe, čiji su rubovi bili požutjeli od duge uporabe, on je bio označen kao siroče kojega šamaraju i guraju kroz život kada oni to pože. (5)
3. Ivanu se čini da Marica najviše prepisuje.
4. Prepišite rečenicu koja vam se najviše sviđa.
5. Kad je ugledah prvi put, zastade mi dah u prsima.
6. Gdje nema svjetlosti, svi nam se predmeti čine crni.
7. Tko me nije dugo vidio, ne bi me prepoznao.
8. Kad otareš suze, ugledaš među tom zemljom svu silu litica i širokih i uskih, grebenastih i plosnatih, i velikih i malih.
9. Mrkodočani i Mrkodoljke, kad je na njihovim grabovim stupovima zazvonilo podne jasnije negoli ikad prije, nijesu bili u svojim kućama.
10. Na kraju Drage obzorje je da samo u ljetnim mjesecima sunčani traci ogriju taj kotao.
11. Znala je da kasnije mora dugo s majkom moliti.
12. Kad su stigli veterinarski stručnjaci, konj je mirno pasao kao i sva ostala grla.
13. Svi smo krenuli gdje smo željeli.
14. Valovi na tom dijelu trepere kao da nekakva groznica potresa taj dio pučine.
15. Tko se pripremi, može odmah doći.
16. Miris dima je takav da mi ne da mira.
17. Idem kamo me srce vodi.
18. Učit ću ih kako će prepoznati zavisno složene rečenice.
19. Ako vam kažemo istinu, postupit ćete ispravno.
20. Zavisno složene rečenice su da lakše ne mogu biti.